



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 161/2014-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. apríla 2014 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti L.E.D. D., zastúpenej advokátom JUDr. Ľubomírom Schweighoferom, Advokátska kancelária, Šafárikovo námestie 2, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a jeho uznesením sp. zn. 1 Sdo 32/2012 z 12. decembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti L.E.D. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. marca 2013 doručená sťažnosť spoločnosti L.E.D. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ústavy postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) a jeho uznesením sp. zn. 1 Sdo 32/2012 z 12. decembra 2012.

2. Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky [prijatím zákona č. 333/2011 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva v znení neskorších predpisov neskôr ako Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „daňové riaditeľstvo“)] rozhodnutím č. 1/222/17673-135584/2009/992895-r zo 14. decembra 2009 (ďalej len „rozhodnutie daňového riaditeľstva“) potvrdilo rozhodnutie Daňového úradu Bratislava I č. 600/232/165084/09/Slá z 22 septembra 2009, na základe ktorého bola podľa § 35 ods. 3 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov uložená sťažovateľke ako daňovému subjektu pokuta vo výške 1 430,50 € z rozdielu nadmerného odpočtu vyplývajúceho z podaného dodatočného daňového priznania dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie november 2004.

3. Sťažovateľka podala proti rozhodnutiu daňového riaditeľstva na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) žalobu, ktorou sa domáhala preskúmania jeho zákonnosti podľa § 244 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v platnom znení (ďalej aj „OSP“). Krajský súd na základe podanej žaloby sťažovateľky rozsudkom sp. zn. 3 S 101/2010 zo 14. júna 2011 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozhodnutie daňového riaditeľstva zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a) a e) OSP a vec vrátil daňovému riaditeľstvu na ďalšie konanie.

4. Proti rozsudku krajského súdu podalo daňové riaditeľstvo odvolanie. V odvolacom konaní vedenom na najvyššom súde pod sp. zn. 2 Sžf 54/2011 sťažovateľka podaním z 26. septembra 2011 (doplneným podaním zo 14. novembra 2011) žiadala rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť, eventuálne konanie prerušiť podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP s tým, aby najvyšší súd predložil vec Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) na posúdenie predbežnej otázky. Najvyšší súd ako odvolací súd uznesením sp. zn. 2 Sžf 54/2011 z 22. augusta 2012 (ďalej len „zrušujúce uznesenie najvyššieho súdu“) podľa § 221 ods. 1 písm. h) OSP zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

5. Sťažovateľka podala proti zrušujúcemu uzneseniu najvyššieho súdu dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že konanie s poukazom na § 104 ods. 1 v spojení s § 246c OSP zastavil, pretože nemal právomoc vo veci samej konať. Sťažovateľka sa domnieva, že najvyšší súd napadnutým uznesením, ktorým bolo zastavené konanie o dovolaní sťažovateľky proti zrušujúcemu uzneseniu najvyššieho súdu, a to s poukazom na neprípustnosť dovolania v správnom súdnictve, porušil jej označené základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ústavy. Podľa názoru sťažovateľky je prípustnosť dovolania daná aj v správnom súdnictve v prípade, ak túto prípustnosť odôvodňujú vady konania podľa § 237 OSP, ktoré však najvyšší súd neskúmal, hoci boli sťažovateľkou v jej dovolaní namietané [konkrétne sťažovateľka namietala nesprávne obsadenie súdu v intenciách § 237 písm. g) OSP]. V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala aj na nález ústavného súdu č. k. IV. ÚS 283/07-35 zo 17. apríla 2008, v ktorom sa okrem iného uvádza: *„Vychádzajúc z toho, že § 237 OSP nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania, ústavný súd zastáva názor, že ak je občianske súdne konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v tomto ustanovení, možno napadnúť dovolaním aj rozhodnutia vo veciach, pri ktorých je inak dovolanie vylúčené, t. j. rozhodnutia vo veciach správneho súdnictva nevyvímajúc.“*

6. Sťažovateľka v tejto súvislosti ďalej argumentuje:

„... Najvyšší súd SR postupoval nesprávne a v rozpore s vyššie uvedeným nálezom Ústavného súdu SR, nakoľko neskúmal, či napadnuté rozhodnutie netrpí jednou z vád uvedených v § 237 Občianskeho súdneho poriadku a dovolanie zamietol z čisto formalistického dôvodu. Ako bolo vyššie uvedené, dovolaním napadnuté uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 22.08.2012, spis. zn.: 2 Sžf/54/2011 a konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo trpelo vadou nesprávnej obsadenosti súdu, keďže bol z rozhodovania vylúčený príslušný komunitárny sudca, ktorý sa tak nepodieľal na rozhodnutí svojím výkladom práva spoločenstva, hoci tento výklad bol nevyhnutný na rozhodnutie vo veci samej. ...

Zároveň z uznesenia Ústavného súdu SR zo dňa 03. 07. 2008, spis. zn.: IV. ÚS 206/08 vyplýva, že prípad, kedy sa na rozhodovaní mal podieľať komunitárny sudca, je

dôvodom na podanie dovolania a súčasne je tak vylúčená právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 i. f. Ústavy Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa názoru sťažovateľa hrubo porušil sťažovateľovo ústavné právo na zákonného sudcu a napriek jestvujúcemu nálezu IV. ÚS 283/07 ignoruje ústavným súdom vyslovenú prípustnosť dovolania zo zmätočných dôvodov. ...

Najvyšší súd v odvolacom konaní a následne aj v dovolacom konaní porušil právo sťažovateľa na zákonného sudcu, ktorým je sudca Súdneho dvora EÚ, ktorý je oprávnený posúdiť, či zo strany daňových úradov nejde o svojvoľný výklad zákona o DPH v rozpore so zásadou daňovej neutrality a príslušnými právnymi predpismi EÚ upravujúcimi daňovú neutralitu. Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle judikatúry ústavného súdu bol povinný konať o dovolaní sťažovateľa a zároveň bol povinný v rámci dovolania predložiť vec zákonnému sudcovi, ktorým je sudca Súdneho dvora EÚ.“

7. V petite sťažnosti sťažovateľka žiadala vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ústavy postupom najvyššieho súdu a jeho uznesením sp. zn. 1 Sdo 32/2012 z 12. decembra 2012, zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a vec vrátil na ďalšie konanie.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. V prvom rade je potrebné poznamenať, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom sťažovateľky, ktorá je v tomto prípade zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom. V danej veci preto ústavný súd rozhodoval o porušení tých práv (čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ústavy) a v súvislosti s tým rozhodnutím (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sdo 32/2012 z 12. decembra 2012), ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľka domáhala v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti. Sťažovateľka totiž v sťažnosti okrem namietanej arbitrárnosti uznesenia najvyššieho súdu pomerne obsírne uvádzala aj ďalšie dôvody, ktoré podľa jej názoru indikujú arbitrárnosť zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu (sp. zn. 2 Sžf 54/2011 z 22. augusta 2012) či rozhodnutia daňového riaditeľstva. Ústavný súd vzhľadom na uvedenú viazanosť formuláciou petitu považoval tieto dôvody iba ako súčasť širšej argumentácie, ktorou sťažovateľka preukazovala porušenie základného práva napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

12. Zo sťažnosti možno vyvodit', že jej podstatou je námietka sťažovateľky, podľa ktorej napadnutým uznesením najvyššieho súdu jej bol odopretý prístup k súdu, keď najvyšší súd konanie zastavil pre nedostatok právomoci a vo veci ďalej nekonal, čím jej súčasne odoprel právo na zákonného sudcu, ktorým mal byť sudca Súdneho dvora pri posudzovaní ňou navrhovanej predbežnej otázky. Ústavný súd k ústavnej sťažnosti sťažovateľky v prvom rade uvádza, že analogickými sťažnosťami (v „skutkovo a právne

rovnakej veci, ako je predmetom toho konania“) sa už v minulosti zaoberal (napr. v konaniach vedených pod sp. zn. IV. ÚS 208/08, IV. ÚS 274/09, II. ÚS 125/2011, I. ÚS 431/2011, III. ÚS 516/2013) a na výsledky týchto konaní a právne názory v nich vyslovené pri posudzovaní aktuálnej sťažnosti prihliadol.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

14. Podľa § 246c ods. 1 OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa § 104 ods. 1 prvej vety OSP ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

15. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia okrem iného uviedol:

„Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 OSP). To neplatí aj vo veciach správneho súdnictva, v ktorých Najvyšší súd Slovenskej republiky nie je súdom dovolacím.

V konaní sa žalobca domáhal preskúmania právoplatného rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci, patriacej na konanie podľa V. časti OSP, v ktorej Najvyšší súd Slovenskej republiky nie je dovolacím súdom a ako súd dovolací nemá právomoc konať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto s poukazom na § 104 ods. 1 v spojení s § 246c OSP konanie vo veci zastavil, lebo právomoc konať vo veci samej nemal. ...

Podľa jeho publikovaného znenia Ústavný súd Slovenskej republiky akceptuje výklad Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorého je dovolanie proti právoplatnému

rozhodnutiu súdu podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku neprípustné, ako súladný so základným právom na súdnu ochranu. ...

Napokon aj štvrtý senát akceptoval uvedený právny názor v náleze sp. zn. IV. ÚS 208/08 a v uznesení sp. zn. IV. ÚS 274/09.“

16. V danom prípade najvyšší súd ako dovolací súd rozhodoval o dovolaní sťažovateľky proti uzneseniu najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu vydanému v rámci správneho súdnictva. Za daných okolností najvyšší súd postupoval správne, ak konanie o dovolaní sťažovateľky s poukazom na § 246c OSP v spojitosti s § 104 ods. 1 OSP zastavil, keďže v danom prípade dovolanie nebolo prípustné. Aj ústavný súd už vo svojej rozhodovacej praxi konštatoval ústavnú konformitu názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého je dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu súdu podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku neprípustné (pozri citovanú judikatúru v bode 12 tohto uznesenia).

17. Z citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku i judikatúry najvyššieho súdu a ústavného súdu (aj keď sa to vzhľadom na použité slovné spojenie „nie je prípustný“ tak nemusí javiť) vyplýva, že najvyšší súd nemá právomoc konať o dovolaní podanom proti rozhodnutiu najvyššieho súdu v ktoromkoľvek z konaní podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Nejde tu teda o procesnú neprípustnosť dovolania, ale o nedostatok právomoci najvyššieho súdu na konanie o dovolaní. Tomu zodpovedá aj výrok uznesenia najvyššieho súdu, ktorý pri podaní dovolania proti svojmu odvolaciemu rozhodnutiu podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku toto dovolanie neodmieta ako procesne neprípustné [§ 243b ods. 5 prvá veta OSP v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) OSP], ale uznesením konanie o ňom zastaví pre neodstrániteľný nedostatok podmienky konania podľa § 246c OSP v spojení s § 104 ods. 1 OSP (pozri aj III. ÚS 516/2013). Naznačenému konceptu zodpovedajú aj výrok a odôvodnenie uznesenia, ktorým najvyšší súd konanie o dovolaní sťažovateľky zastavil.

18. Sumarizujúc svoje závery ústavný súd k dosiaľ uvedenému ešte dodáva, že v civilnom dovolacom konaní dohliada najvyšší súd prostredníctvom inštitútu dovolania na procesnú čistotu a jednotnosť rozhodovania v súdnych konaniach, ktorých podstatou je

v zásade spor o súkromné právo prerokúvaný od začiatku na všeobecnom súde, oproti tomu je správne súdnictvo preskúmaním zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy. Už správne súdnictvo je kontrolou inej sústavy, a tak zákonodarca nepovažoval za rozumné a účelné, aby kontrola verejnej správy bola ešte kontrolovaná prostredníctvom inštitútu dovolania. Okrem toho správne súdnictvo nemusí byť zjednocované prostredníctvom dovolania, pretože druhostupňové rozhodovanie najvyššieho súdu v správnom súdnictve už túto funkciu plní. V danej súvislosti nesmie byť máťúce, že správne a civilné súdnictvo sú zhodou historických okolností obsiahnuté v jednom procesnom kódexe. Vzhľadom na uvedené vylučuje ústavný súd možnosť, že by napadnutým uznesením najvyššieho súdu mohlo dôjsť k „*denegatio iustitiae*“. Zastavenie dovolacieho konania z dôvodu neprípustnosti dovolania vo veci sťažovateľky nemožno preto považovať za odmietnutie spravodlivosti (pozri aj IV. ÚS 208/08, II. ÚS 125/2011).

19. Vo vzťahu k rozhodnutiu ústavného súdu č. k. IV. ÚS 283/07-35 zo 17. apríla 2008 ústavný súd iba môže opakovane zdôrazniť, že ide o ojedinelé rozhodnutie, ktoré opomenulo záväznú normu obsiahnutú v § 246c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, preto bolo korigované neskoršou judikatúrou ústavného súdu. Ústavný súd podľa konštantnej judikatúry dodržiava líniu svojej rozhodovacej činnosti tak, ako to je aj v tomto prípade. Rovnako neobstojí ani argumentácia sťažovateľky s poukazom na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 206/08 z 3. júla 2008, zo záverov ktorého vyvodzuje, že v jej veci, keď sa podľa jej názoru na rozhodovaní mal podieľať sudca Súdneho dvora, je dôvodom na podanie dovolania. V označenom konaní pod sp. zn. IV. ÚS 206/08 sťažnosť smerovala proti rozhodnutiu krajského súdu ako odvolacieho súdu v obchodnoprávnej veci, nešlo teda o konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku ako v prípade sťažovateľky.

20. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne

neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05). Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je teda absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. O taký prípad išlo aj v prerokovávanej veci, preto ústavný súd z uvedených dôvodov považuje sťažnosť za zjavne neopodstatnenú.

21. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

22. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2014